

УКАЗАНИЯ
НА
МИНИСТЪРА НА ОТБРАНАТА
ПО ОТБРАНИТЕЛНАТА ПОЛИТИКА
И ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРЕГЛЕД НА ОТБРАНАТА

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Стратегическата цел на отбранителната политика е защитата и утвърждаването на националните интереси чрез изграждане, поддържане и използване на адекватни на средата на сигурност отбранителни способности и изграждане на оперативно съвместими модерни въоръжени сили с единна система за командване и управление в мирно време и при кризи.

Реализирането на тази цел се основава на активното участие на страната в процесите на планиране, развитие и използване на отбранителните способности в рамките на НАТО и ЕС. Това изисква и прилагането на всеобхватен подход, при който, освен военния инструмент, се използват и дипломатически, политически, информационни, икономически, финансови, разузнавателни и правни инструменти.

Основна задача на отбранителната политика е осигуряване на достатъчен отбранителен потенциал на страната посредством гарантиране на приемствеността, устойчивостта, бюджетната и ресурсната осигуреност в изграждането, развитието и използването на въоръжените сили.

Приоритет е приемствеността и устойчивостта в развитието на въоръжените сили чрез провеждане на реалистична отбранителна политика, съответстваща на заплахите, съюзните ни ангажименти в НАТО и ЕС и наличните ресурси за отбрана. Приемствеността се осигурява чрез използване и надграждане на положителните достижения и постигнатите добри практики в управлението на системата за отбрана.

Системата за национална сигурност на Република България днес е изправена пред предизвикателствата на динамично променящата се среда на сигурност. Тази констатация се отнася както до развитието на рисковете и заплахите в регионален, така и в глобален план. Нарастването на напрежението, кризите и конфликтите в близост до държавните ни

граница и тези на ЕС поставят нови рискове и заплахи както за националната, така за съюзната сигурност.

Местоположението и геополитическото значение на Балканския полуостров предопределят атрактивността му като поле за въздействие от страна на фактори, заинтересовани от саботиране на процесите на европейска и евроатлантическа интеграция. Запазват се и рискът от дестабилизиране на обстановката в някои страни от Западните Балкани, поради прояви на национализъм и наличието на междуетнически и религиозни противоречия.

Замразените конфликти в постсъветското пространство остават източник на напрежение и рискове за регионалната сигурност. Кризата в Украйна и продължаващата милитаризация на Крим водят до трайно нарушаване на геостратегическия и военния баланс на силите в Черно море.

Нестабилността в Близкия изток, Централна Азия и Африка генерира рискове от повишаване на мигрантския натиск към Европа, вкл. и към страната.

Хибридните заплахи, международният тероризъм и кибератаките са сред главните предизвикателства пред националната сигурност.

Коренно променената среда за сигурност и динамиката на рисковете и заплахите поставят нови изисквания пред системата за национална сигурност, вкл. и пред отбраната като интегрална част от нея.

Република България като член на НАТО и ЕС има своите политически и военни задължения, свързани с колективната отбрана на Алианса и Общата политика по сигурността и отбраната на ЕС. Това поставя по-високи изисквания към отбранителните способности на въоръжените сили понастоящем и в обозримо бъдеще.

Същевременно, направената в докладите за състоянието на отбраната и въоръжените сили за 2015 г., 2016 г. и 2017 г. оценка показва, че състоянието на отбранителните способности не позволява ефективно противодействие на рисковете и заплахите пред сигурността на държавата.

В края на 2020 г. изтича времевият хоризонт на „Програма за развитие на отбранителните способности на въоръжените сили на Република България 2020“, утвърдена от Народното събрание (Програма

2020) и основаващия се на нея „План за развитие на въоръжените сили 2020“ приет от МС (План 2020).

В изпълнение на Програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017-2021 г. (мярка 299) е необходимо да бъде разработен нов програмен документ за развитието на отбраната и въоръжените сили в дългосрочен период. Като се основава на принципите за приемственост, надграждане и еволюционен подход, този документ следва да отчете както дейностите, свързани с реализирането на националните интереси, така и ангажиментите и отговорностите на Република България в НАТО и ЕС. Опитът от прилаганото досега краткосрочно и средносрочно планиране в рамките на пет години не е подходящ за ефективното планиране и за създаването на необходимите отбранителни способности.

За създаване на устойчивост на отбранително планиране е целесъобразно процесът на изграждане на адекватни, ефективни и ефикасни отбранителни способности да обхваща период не по-малък от 10 години.

До 2024 г. разходите за отбрана на Република България са планирани да достигнат 2 % от БВП съгласно приетия на срещата на върха на НАТО в Уелс през 2014 г. „Ангажимент за инвестиции в отбраната“ и Националния план за повишаване на разходите за отбрана на 2% от БВП до 2024 г. Целта е постигане на адекватно на съвременните изисквания съотношение между разходите за човешки ресурси, поддръжка и инвестиционни разходи в съотношение 60:20:20. Най-малко 20% от разходите за отбрана следва да бъдат планирани за модернизация и превъоръжаване.

Новият програмен документ следва да бъде с времеви хоризонт 2032 г., синхронизиран с процедурите на отбранителното планиране в НАТО и ЕС. Той трябва да постави фокус върху предприемане на дългосрочни мерки за преодоляването на недостига на личен състав, реализацията на инвестиционните проекти за модернизация и превъоръжаване на видовете въоръжени сили, интеграцията на декларираните военни формирования със съюзни сили в рамките на НАТО и ЕС и по-ефективно участие в операции и мисии.

Съгласно чл. 22, ал. 2, т. 14 от ЗОВСРБ, дългосрочен и ресурсно осигурен документ с такъв характер, обхват и цели, трябва да бъде разработен в резултат от проведен Преглед на отбраната.

В края на 2018 г. изтече срокът на утвърдените със заповед на министъра на отбраната № ОХ-71/28.01.2015 г. „Указания на министъра на отбраната по отбранителната политика 2015-2018 г.“ В тази връзка настоящите указания следва да се изпълняват до края на 2020 г. Основната задача за този период е изпълнението в пълен обем на мероприятията от действащите Програма 2020 и План 2020, както и провеждането на Преглед на отбраната. Той ще бъде базата за разработването на нова „Програма за развитието на отбранителните способности на въоръжените сили на Република България 2032“ (Програма 2032) и на нов „План за развитие на въоръжените сили 2026“ (План 2026). След приемането на основание чл. 22, ал. 2, т. 5 и 6 от ЗОВСРБ на Програма 2032 от Народното събрание и на План 2026 от Министерския съвет ще бъдат разработени Указания на министъра на отбраната по отбранителна политика за следващия период.

За целта е необходимо:

- Проект на Програма 2032 да бъде изготвен в срок до три месеца след утвърждаване на резултатите от Прегледа на отбраната.
- След уточняване на основните параметри, паралелно с разработването на Програма 2032 г., да стартира изготвянето и на проект на нов План 2026.
- След утвърждаването на Програма 2032 от Народното събрание да бъде изготвен окончателен проект на План 2026, като същият бъде внесен за приемане от Министерския съвет не по-късно от 30.06.2020 г.

2. УКАЗАНИЯ НА МИНИСТЪРА НА ОТБРАНАТА ПО ОТБРАНИТЕЛНАТА ПОЛИТИКА

Настоящите указания се отнасят за периода 2019-2020 г. Основните положения, отнасящи се до отбранителната политика, са следните:

Параметрите на План 2020 да не се променят до приключване на Прегледа на отбраната.

Националното ниво на амбиция да остане непроменено съгласно утвърденото в актуализираната Стратегия за национална сигурност, Националната отбранителна стратегия, Програма 2020 и План 2020.

След като в утвърдената задължителна финансова рамка разходите за отбрана на Република България е планирано да достигнат 2% от БВП, усилията да се съсредоточат върху изпълнението на целите и приоритетите, заложен в актуализираната Стратегия за национална сигурност, Националната отбранителна стратегия, Програма 2020 и План 2020.

При изпълнението на целите и задачите по Програма 2020 и План 2020 да се следва финансово реалистичен подход, като се отчитат наличните ресурси. Да не се допуска пожелателно и финансово неосигурено планиране при реструктурирането на формирания на въоръжените сили и административни структури, както и в сферата на превъоръжаването и поддръжката.

Усилията на ръководството на Министерството на отбраната и командването на въоръжените сили да бъдат фокусирани върху приоритетно изграждане на отбранителните способности за щатните формирания от състава на ВС за изпълнение на конституционните им задължения. Да се съсредоточат усилия за изграждане на способностите на декларираните формирания, както и по отношение на поетите от страната ангажименти. Да се съсредоточат усилията да бъде преодолян дефицитът от способности по отношение на поетите от страната ангажименти по Пакета Цели за способности на НАТО, в т.ч. и с използване на агенциите на Алианса или чрез двустранни и/или многостранни проекти с наши съюзници. Да се работи и по изпълнението на проекти за изграждане на отбранителни способности на ЕС, с използване на възможностите на Европейския фонд за отбрана.

Да се изпълняват решенията на НАТО по изграждането и укрепването на колективния възпиращ и отбранителен потенциал, особено тези от срещите на върха на Алианса след 2014 г.

Да се подобри координацията с НАТО при усъвършенстването на отбранителните планове за България.

Дефинираните в Националната отбранителна стратегия мисии и задачи на българските въоръжени сили остават валидни. В защита на националните интереси и за изпълнение на стратегическата цел на отбранителната политика остават валидни възложените три основни мисии на Въоръжените сили: „Отбрана”, която се осъществява с прилагане на механизмите на колективната отбрана, съгласно Вашингтонския договор, „Подкрепа на международния мир и сигурност” и „Принос към националната сигурност в мирно време”. Мисиите са основата за планирането, изграждането и развитието на отбранителните способности за периода на настоящите Указания.

Основните усилия да се насочват към предприемане и прилагане на дългосрочни мерки за преодоляването на съществуващия проблем с неадекватността с личен състав и превъоръжаването с оперативно съвместимо с НАТО въоръжение и техника, при отчитане на съществуващите ограничения.

Да се усъвършенства модела на постъпването на военна служба и кариерното развитие на военнослужещите, като то задължително се базира на ясни критерии и правила, основани на реално постигнати индивидуални и колективни резултати в условия на прозрачност. Конкурсното начало да е водещо при попълването на свободни позиции.

Да се подобряват условията на труд, да се повишава социалният статус, мотивацията и качеството на живот, определянето и осигуряването на справедливо възнаграждение на хората в отбраната в съответствие с приноса за постигане на целите.

Военно-образователната система да бъде ориентирана както към изграждане на съвременни професионални умения, така и към формиране на лидерски качества и способности за вземане на отговорни самостоятелни решения. Военно-образователната система да ползва гъвкави модели за обучение, както и модели за интегриране на част от професионалната подготовка, провеждана в съответствие с международните стандарти в образователните програми, като използва

съвременни системи за оценка на образователните способности и разработва проекти за тяхното развитие.

Да се разработят варианти за изпълнение на военна служба от български граждани, желаещи да преминат начална и специална военна подготовка. Подготовката да разширява възможностите за комплектуване на въоръжените сили за мирно и военно време и повишаване на способностите на въоръжените сили за изпълнение на мисиите на въоръжените сили.

Всички проекти за модернизация да бъдат финансово реалистични и планираните за придобиване способности да бъдат осигурявани в техния пълен жизнен цикъл, във всички направления на разходите: заплати и осигуровки, поддръжка и капиталови разходи.

Дейностите да се насочат към постепенно преустановяване на зависимости при изграждане на способности и модернизация на системи от страни-доставчици, които не предлагат индустриално сътрудничество и/или поддръжка на въоръжение и техника на български икономически оператори.

При изготвянето на бъдещите стратегически и програмни документи на отбраната, да се заложи принципът паралелно с превъоръжаването и постъпването на нова техника да се сменя от въоръжение и утилизира старата.

При реализирането на проектите за модернизация на въоръжените сили да се използват максимално възможностите за многонационално разработване, придобиване, поддържане, развиване и използване на отбранителни способности в рамките на НАТО и ЕС.

Да се търсят възможности за многонационално сътрудничество в научно-изследователска и развойна дейност в рамките на НАТО и ЕС.

Да се търси активно участие и по двете основни направления на финансиране на проекти от Европейския фонд за отбрана – научни изследвания и придобиване на способности, с акцент върху реализацията на проекти по Постоянното структурирано сътрудничество на ЕС.

В процеса на изграждане на отбранителни способности да се използва капацитетът на българския научен потенциал и икономика. Да се стимулира сътрудничеството на националната отбранителна индустрия с фирми от държавите-членки на НАТО и ЕС.

Да се работи активно в рамките на ЕС (проект по Постоянното структурирано сътрудничество) и НАТО по въпросите на подобряването на военната мобилност, което е от ключово значение за готовността за изпълнение на мисиите на Алианса. Усилията да бъдат фокусирани както върху елиминирането на процедурните пречки, така и по подобряването на инфраструктурата.

Да се използва в пълна степен и да се доразвие потенциалът на стратегическото партньорство със САЩ в областта на отбраната в интерес на изграждане на необходимите способности. При бойната подготовка активно да се използва потенциалът на българо-американските съвместни съоръжения.

Да се развиват активно способности за противодействие на хибридните заплахи, с особен фокус върху силите за специални операции, противодействието на тероризма, киберотбраната, информационните и психологическите операции и стратегическите комуникации. Да се развива активно взаимодействие и координация с НАТО и ЕС по тази линия.

До края на 2019 г. да се разработи и да се представи за разглеждане във формат Съвет по отбрана проект на Комуникационна стратегия, насочен както към повишаване на обществената подкрепа за провежданата отбранителна политика, така и към изпращане на ясни послания навън.

Процесът на планиране на изграждането и развитието на способностите да бъде насочен към подобряване на междуведомственото взаимодействие, с цел изграждане на интегриран сектор за сигурност.

За осигуряване реализацията на отбранителната политика да се изготвят предложения за промени в действащата нормативна уредба.

2.1. Указания за работата по политики

2.1.1. Политика „Отбранителни способности”

Отбранителната способност е придобитото състояние на въоръжените сили, осигуряващо с достатъчна степен на вероятност защитата на суверенитета и териториалната цялост на българската държава.

Отбранителните способности да се развиват като съвкупност от следните императивно необходими компоненти: доктрина; организация; подготовка; материални средства; лидерство и образование; личен състав; инфраструктура и оперативна съвместимост. Единствено и само гарантирането на всички посочени императивни компоненти осигурява

наличието на отбранителна способност. Липсата или непълното осигуряване на който и да е от осемте компонента нарушава интегритета на дадена способност, нейната използваемост и следователно нейната наличност.

В рамките на мисия „Отбрана“ да се планира изпълнението на конституционните задължения на въоръжените сили и решенията, взети на срещите на върха на НАТО след 2014 г.

При необходимост да се актуализират утвърдените стратегически планове за действие на въоръжените сили, както и оперативните планове по утвърдените и нови актуални планиращи сценарии, в съответствие с актуалната оценка на средата за сигурност и ангажиментите, поети по линия на НАТО и ЕС.

Отбранително-мобилизационната подготовка да се планира и провежда с отчитане на измерими показатели за ефективността, на базата на утвърдените планове за привеждане в готовност за работа във военно време и на военновременните планове на съответните ведомства и юридически лица.

Държавният военновременен план да се поддържа в актуално състояние за осигуряване на условия, гарантиращи устойчиво функциониране на държавното управление и икономиката на страната. Да се актуализира нормативната уредба, регламентираща задълженията, отговорностите и подготовката на ръководителите на държавната и местната администрация и на юридическите лица с възложени военновременни задачи по отбраната на страната.

Да продължи участието на въоръжените сили в подпомагане на действията на другите национални институции за по-ефективна защита на населението при бедствия чрез предоставяне на налични подготвени формирования в рамките на съществуващите способности.

Периодично и в съответствие с изискванията на националните и съюзните стратегически документи, промените в средата за сигурност и развитието на технологиите и военното дело да се актуализира и допълва доктриналната база на въоръжените сили.

Непрекъснато да се развива административният капацитет за работа в информационна среда и прилагането на нова организационна и управленска култура на мрежово взаимодействие и динамична

координация, с оглед превръщане на интегрираното Министерство на отбраната в модерна институция, базирана на знанието и доказано добри практики.

Министерство на отбраната да ускори изграждането на капацитет по киберотбрана и да продължи изграждането и развитието на способности за противодействие на хибридните заплахи и тероризма.

Да се ускори развитието и практическото прилагане на политиката по киберсигурността. Ускорено да се изградят способности за киберотбрана, включително чрез участие в съвместни инициативи със страните от НАТО и ЕС.

Да се изгради Център за киберучения във Военна академия „Г.С. Раковски“ и Център за анализ на киберзаплахи в Института по отбрана.

В изпълнение на Националната стратегия за електронно управление 2014-2020 г. в Министерството на отбраната да продължи работата по създаване на необходимите условия за въвеждане на електронно управление в отбраната, в т.ч. и по отношение на администрирането на ежедневната дейност на структурите и щабовете. Да се пристъпи към внедряване на „облачните“ информационни технологии и архитектурния подход в отбраната.

С цел развитието на ведомството като модерна национална институция да се премине в най-кратки срокове към изцяло електронен документооборот в рамките на интегрираното Министерство на отбраната, Съвместното командване на силите, щабовете на видовете въоръжени сили и структурите на пряко мое подчинение.

Да се разширяват възможностите за участие на съюзни многонационални формирования от държави-членки на НАТО в структурата на националната отбранителна система, както и на български военни формирования в структурата на съюзни многонационални формирования в държави-членки на НАТО.

Да се увеличава участието на български военни формирования в съюзни учения и съвместни подготовки. На националните и международните учения да бъдат отработвани комплексни задачи, с акцент върху повишаването на оперативната съвместимост.

Да се осигурява своевременна и ефективна поддръжка и обслужване в рамките на пълния жизнен цикъл на въоръжението и техниката на силите за незабавно действие.

Политиката за аквизиция и модернизация да бъде насочена към осигуряването на модерни и оперативно съвместими с тези на съюзниците ни от НАТО въоръжение и техника чрез реализиране на приоритетните инвестиционни проекти от Програма 2020 и Портфолиото с инвестиционни проекти на МО.

В рамките на Проектното управление в отбраната да се прилага интегриран подход за разработване и изпълнение на инвестиционните проекти в отбраната, които са насочени директно към развитие на конкретни области от способности.

Планирането на проектите за придобиване и модернизация да включва пълния жизнен цикъл на отбранителните продукти – придобиване, използване, снемане от въоръжение. При разработване на тактико-техническите задания за придобиване на отбранителни продукти да се включват изисквания за интегрирана логистична поддръжка и следгаранционно обслужване.

Да се направи преглед на договори за доставки и поддръжка, които изискват значителен финансов ресурс и в резултат на тях да бъдат формулирани предложения за предприемане на последващи действия.

Да се използва в максимално възможна степен българският научен потенциал и националната индустрия в процеса на изграждане на отбранителни способности. Да се търси развитие на сътрудничеството на националната отбранителна индустрия с фирми от държавите-членки на НАТО и ЕС.

Максимално да се използват възможностите за участие на дружества с принципал министъра на отбраната и на Института по отбрана при реализирането на проекти за модернизация на въоръжените сили.

Системата за военно образование да бъде ориентирана към практическото прилагане на знанията, като се отчитат най-модерните достижения на военната наука и дело. Наред със съвременните знания и професионалната квалификация, да се постави фокус върху формиране на лидерски качества и умения на командирите на всички нива за вземане на самостоятелни отговорни решения. Да се прилагат международни

станданти в гъвкави модели за обучение и интегриране на професионалната подготовка в образователните програми развитие. Да се усъвършенстват системите за оценка на образованието и квалификацията.

Да продължи изпълнението на дейностите, свързани със създаването на Висше военновъздушно училище за обучение и подготовка на авиационни кадри за нуждите на Българската армия, за въздухоплаването с държавни въздухоплавателни средства (полицейски, митически и на други държавни структури) и за гражданската авиация.

Да се разработят варианти за военна служба на български граждани, доброволно желаещи да преминат начална и специална военна подготовка.

Да продължи освобождаването от излишната инфраструктура, генерираща разходи в условията на финансов недостиг. Нова да се изгражда само при доказана необходимост и осигурени средства.

Системата за отбрана да се освободи от дейностите, които не допринасят за изпълненото на приоритетите в сектор „Отбрана“, които генерират сериозни разходи и не допринасят за изграждането, развитието и използването на отбранителни способности.

Да се използват възможностите на Европейския фонд за отбрана и на Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната (EDIDP), особено за реализация на проекти за изграждане на способности по линия на Постоянното структурирано сътрудничество на ЕС в отбраната.

В процеса на реализиране на инвестиционни проекти да се използват по-активно възможностите на агенциите на НАТО и на Европейската агенция по отбрана, както и инициативи на двустранна и регионална основа.

Да бъдат ефективно и своевременно изпълнявани поетите национални ангажименти по Програмата за инвестиции в областта на сигурността на НАТО (NSIP).

2.1.2. Политика „Съюзна и международна сигурност”

Основна цел е активното участие във формиране на политиките на НАТО и ЕС по сигурността и отбраната и адекватен принос към реализирането им.

Участието в системата за колективна отбрана на НАТО и прилагането на механизмите по чл. 5 е най-ефективният и най-ефикасен начин за гарантиране на националната сигурност. Независимо от връщането на фокуса върху изграждането на способности за изпълнение на задълженията по чл. 5, изграждането и поддържането на достатъчно способности за развърщане в експедиционни операции и участието на българските въоръжени сили в операции на НАТО и ЕС представлява пряк принос за реализация и защита на националните интереси.

Предвид динамиката и характера на съвременните рискове и заплахи, да продължи поддържането на готовност за участие в операции, съгласно националното ниво на амбиция.

С висок приоритет да бъде осигуряването на участващите в операции зад граница, Силите за отговор на НАТО и бойната група HELBROC на ЕС.

За участие в операции и мисии зад граница по правило да се изпращат щатни формирования.

Критерии за готовността за принос към съюзните и коалиционни операции е достигането на политическите цели по използваемостта на силите, приети от НАТО.

Да се определи ясно в дългосрочен план ангажираността на страната с изграждането и развитието на Общата политика за сигурност и отбрана на ЕС, включително и в ПСС. Да продължи приносът към ръководените от Съюза мисии и операции и към бойните групи на ЕС.

Да се участва в инициативи, насочени към укрепване на регионалното сътрудничество в Югоизточна Европа и Черно море както със страните от НАТО и ЕС, така и с държавите-партньори.

При изграждането на националните способности за управление на кризи да се използва потенциалът на Центъра за изследване, изграждане и усъвършенстване на способности на НАТО за управление на кризи и реагиране при бедствия, както и на други центрове на НАТО за развиване на специфична експертиза. Да се увеличи участието на представители на Министерството на отбраната и въоръжените сили в организирания от Центъра обучения по тази тема.

Служба „Военна информация“ да продължи да осъществява: (1) своевременно информационно осигуряване на държавното и военното

ръководство на страната; (2) разузнавателно осигуряване на българските военни контингенти, участващи в операции и мисии на НАТО, ЕС и ООН; (3) ефективно сътрудничество и взаимодействие с разузнавателните структури на НАТО и ЕС и с партньорските служби; (4) активна военно-дипломатическа дейност.

2.2. Организация на изпълнението, отчетност и контрол

Отбранителният мениджмънт да се основава на принципите на доброто управление: ефективност, ефикасност, отговорност, прозрачност и отчетност в реализацията на секторните политики.

Всички планиращи документи за изпълнение на целите и задачите, поставени в политиките, да бъдат разработвани като се формулират измерими, реалистични и с конкретни срокове (ограничени във времето) задачи. Специално внимание да се обърне при разработване на Указанията за програмиране, Меморандумите на програмните решения и годишния отчет за изпълнението на отбранителните програми.

Планирането на отбранителни способности да се основава на приоритетите на отбранителната политика чрез вътрешна оптимизация на предоставения бюджет на Министерството на отбраната, както и на потенциалните възможности за целево финансиране от Републиканския бюджет за придобиване на нови отбранителни способности, с цел приоритетно изграждане и поддържане на отбранителни способности, свързани с изпълнението на Целите за способности за НАТО и за Общата политика за сигурност и отбрана на ЕС.

В отбранителните програми да се залагат цели, обвързани с конкретни дейности и измерими резултати.

Управлението на проектите да бъде реализирано при максимална прозрачност и контрол, в тясно взаимодействие и с прилагане на нормите и принципите на НАТО и ЕС.

Управлението на проектно портфолио изисква систематична и ефективна координация между дирекциите в интегрираното Министерство на отбраната във всеки един етап. За тази цел следва да се гарантира в максимална степен регулярна отчетност, ясно разпределение на

отговорностите с прецизно определяне на персоналната отговорност за целесъобразността и правилността на взетите решения.

Борбата с корупцията да бъде водещ приоритет. Да се активизира дейността на Съвета за противодействие на корупцията. Да се повиши прозрачността в дейността на Министерството на отбраната.

Да продължат системните усилия за премахване на неефективното управление в рамките на всяка осъществявана политика.

Да продължи работата за недопускане на превишаване на правомощията и злоупотребата с власт.

Да се осигури пълна прозрачност и отчетност пред Народното събрание и обществеността.

Инспекторатът и дирекция „Вътрешен одит“ да използват настоящите Указания като основа при извършване на комплексни и частични проверки.

* * *

3. УКАЗАНИЯ ПО ПРОВЕЖДАНЕТО НА ПРЕГЛЕДА НА ОТБРАНАТА

3.1. Цел и обхват на Прегледа на отбраната

Целта на Прегледа на отбраната е на базата на анализ на стратегическата среда да се създадат условия за изграждане, поддържане и развитие на необходимите отбранителни способности за изпълнение на конституционните задължения на българските въоръжени сили, както и на съюзните задължения на страната в НАТО и ангажиментите по линия на Общата политика за сигурност и отбрана на ЕС.

От първостепенна важност е намирането на работещи решения за трайно осигуряване на достатъчно мотивиран и подготвен личен състав, за успешна модернизация и превъоръжаване на въоръжените сили и за осигуряване на ефективен принос към колективната отбрана на НАТО и Общата политика за сигурност и отбрана на ЕС.

Работата по Прегледа на отбраната да бъде синхронизирана с процеса на „Стратегически преглед на системата за защита на националната сигурност и Стратегически преглед на отбраната“ (наричан по-долу накратко „Стратегически преглед“), който е национален междуведомствен процес. Резултатите от Стратегическия преглед да послужат като входящи задължителни параметри за Прегледа на отбраната.

Стратегическият преглед като минимум задава следните основни входящи параметри за Прегледа на отбраната: оценка на средата за сигурност в дългосрочен план; приоритети на отбранителната политика; ниво на политическа амбиция в отбраната; мисии и задачи на въоръжените сили; наименования на общите сценарии за планиране; стратегически допускания и ограничения по планирането; прогнозна дългосрочна финансова рамка.

До окончателното валидиране и получаване на горепосочените входящи данни от Стратегическия преглед, в рамките на Прегледа на отбраната като референтни стойности да се използва заложеното в сега действащите Програма 2020, План 2020 и Националния план за повишаване на разходите за отбрана на 2 % от БВП до 2024 г.

Да се направи анализ и оценка на ефективността на съществуващите отбранителни способности на въоръжените сили при

изпълнението на задачите по мисия „Отбрана“, както и по приноса към колективната отбрана на НАТО в контекста на решенията на срещите на върха на НАТО след 2014 г., отнасящи се до укрепването на колективния възпиращ и отбранителен потенциал на Алианса. Затова е необходимо Прегледът на отбраната да даде отговор и на тези въпроси и да предложи решения за усъвършенстване на способностите на въоръжените сили в това направление.

Прегледът на отбраната включва:

- Анализ и оценка на средата на сигурност в дългосрочен план до 2032 г.;
- Анализ на развитието на характера и инструментите на съвременната война, вкл. хибридните измерения на конфликтите;
- Ресурсното осигуряване на отбраната с отчитане на приетия от МС на 04.01.2018 г. Национален план за нарастване на бюджета за отбрана на 2% от БВП до 2024 г.;
- Нивото на политическа амбиция в отбраната;
- Съответствието на нивото на амбиция и разполагаемите ресурси за отбрана, анализ на евентуалните дисбаланси и възможни решения;
- Сценариите за отбранително планиране;
- Мисиите и задачите на въоръжените сили;
- Структурата на въоръжените сили;
- Числеността на въоръжените сили;
- Системата за командване и управление на всички нива;
- Резерва на въоръжените сили;
- Отбранителните способности (с оценка на технологичното ниво на всички бойни, поддържащи и осигуряващи способности), с особено внимание върху изпълнението на ангажиментите ни по Пакета Цели за способностите на НАТО и участието в проекти по изграждането на способностите на ЕС;
- Ефективността и ефикасността на управлението на ресурсите за отбрана;

- Анализ как финансовите средства да бъдат успешно трансформирани в способности (анализ „разход-ползи“);
- Военно-техническото и военно-промишленото сътрудничество, с оглед изпълнение на поетите в НАТО и ЕС ангажименти;
- Функционален и структурен анализ на Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, агенциите и търговските дружества с принципал министъра на отбраната;
- Състоянието на отбранително-мобилизационната подготовка в министерствата, ведомствата и териториалните органи на изпълнителната власт, изпълняващи свързани с отбраната задачи по смисъла на законодателната база на отбраната, в т.ч. и Държавния резерв;
- Състояние на държавния военновременен план и икономиката на страната във военно време;
- Актуалността на действащата правно-нормативна, концептуална и доктринална база на въоръжените сили.

На базата на опита от Прегледа на структурата на въоръжените сили от 2010 г., в хода на Прегледа на отбраната да бъде използвана практическата експертиза и методологическата подкрепа както на щабове и командвания на НАТО, така и на утвърдени академични структури от САЩ.

3.2. Ръководни принципи

Основните ръководни принципи при провеждане на Прегледа на отбраната са:

- Върховенство на закона и демократичен контрол;
- Неделимост на националната сигурност от сигурността на НАТО и ЕС;
- Хармонизиране с параметрите на стратегическата и концептуалната рамка на НАТО и ЕС;
- Прозрачност и отчетност;
- Широка политическа подкрепа, участие и ангажираност на стратегическо ниво;

- Ангажиране на структурите от системата за национална сигурност, научната и експертната общност;
- Ефективност на резултатите и ефикасност при управлението на ресурсите;
- Оптимален баланс между резултат и цена при постигане на целите;
- Реализъм при задаване на целите;
- Независимост на експертните оценки;
- Следване на дефинираните в актуализираната Стратегия за национална сигурност национални интереси и принципи.

3.3. Допускания

Прегледът на отбраната да се основава на следните основни допускания:

- Въпреки че към момента не съществува висока вероятност от пряка военна агресия срещу суверенитета и териториалната цялост на Република България като част от НАТО и ЕС, в обозримо бъдеще не се изключва тенденцията за нейното повишаване;
- Запазват се неустойчивите тенденции по отношение на обстановката по сигурността в регионален план;
- Фокусът е към изпълнение на задачите по колективната отбрана в рамките на член 5 от Северноатлантическия договор;
- Страната развива необходимите отбранителни способности по силата на чл. 3 от Северноатлантическия договор;
- Постепенно нарастват доходите на хората в отбраната в отговор на повишената конкуренция на пазара на труда, съобразно държавната политика за нарастване на доходите за достигане на средноевропейските нива;
- Нараства участието ни в проекти по линия на ПСС на ЕС в отбраната, на Европейската агенция за отбрана, в Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната (EDIDP) и в Европейския фонд за отбрана;

- Нараства необходимостта от участието на български военни формирования в съюзни многонационални формирования в държави-членки на НАТО. Ще се търсят и възможности за разполагане на територията на България на такива формирования;
- Запазва се нивото на участие в ръководени от НАТО и ЕС мисии и операции зад граница;
- Запазване на високата вероятност от възлагане на допълнителни задачи на българските въоръжени сили, свързани с приноса към националната сигурност в мирно време, като противодействие на тероризма, масовата миграция, кибератаки и справяне с последствията, породени от климатичните промени и природни бедствия и промишлени аварии;
- Запазване в средносрочен план на сегашните темпове на ръст на БВП. Изпълнение на параметрите от Националния план за повишаване на разходите за отбрана на 2 % от БВП до 2024 г. След 2024 г. годишните разходи за отбрана ще бъдат не по-малко от 2% от БВП;
- Не може да се изключи вероятността от настъпване на евентуална икономическа криза с нейните негативни последици като следствие от цикличния характер на икономиката и нейната международна обвързаност.

3.4. Критерии

Критерии за оценка на ефективността на Прегледа да бъдат:

- “Политическата целесъобразност” – степента на съответствие на военнoстратегическите с политическите цели и амбиции. Политическите амбиции определят политическата рамка и в нея балансът на обективно необходимия относителен дял на военния фактор в общите отбранителни усилия и цената на неговата издръжка.

- “Военната необходимост” – до каква степен създадените (планираните) оперативни способности допринасят (може да допринесат) за постигане на желаните военнoстратегически резултати и дали отговарят на характера на съвременната война.

- “Постижимост” – съпоставя оценките, механизмите и подходите за развитие на въоръжените сили с отпуснатите ресурси за удовлетворяване на отбранителните потребности.

3.5. Задачи

В работата по Прегледа на отбраната да се търси развитие и усъвършенстване на интегрирания модел на Министерството на отбраната.

В Прегледа на отбраната да се използва методът за планиране на отбраната, базиран на способностите, с отчитане на конкретните идентифицирани рискове и заплахи, в рамките на наличните и прогнозните финансови, човешки, материални, времеви и информационни ресурси. За тази цел да бъде приложено Ръководството за планиране на отбраната, базирано на способностите.

При прегледа и актуализирането на сценариите за планиране и при анализите на елементите на способностите да се отчетат изводите от проведените учения по управление на кризи, изводите и предложенията от прегледа на изпълнението на Програма 2020 и препоръките на Консултативния съвет по национална сигурност (КСНС). От изключителна важност е и участието на представители от останалите министерства, агенции и служби от системата за защита на национална сигурност и разузнавателната общност.

Отбранителните способности да се разглеждат като съвкупност от следните осем задължителни елементи: доктрини (също концепции и тактики, техники и процедури), организация, подготовка, материални средства, лидерство и образование, личен състав, инфраструктура и оперативна съвместимост.

Фокус на усилията да бъде осигуряване на способности, които са необходими от гледна точка на споделената със съюзниците оценка на средата на сигурност в близък, средносрочен и дългосрочен план. Приоритетно да се изграждат способностите на декларираните формирования и да се създадат условия за преодоляване на дефицита от способности по отношение на поетите от страната ангажменти по Пакета Цели за способности на НАТО.

Да се направи анализ на ефективността на съществуващите отбранителни способности на въоръжените сили при изпълнението на

задачите по мисия „Отбрана“, както и по приноса към колективната отбрана на НАТО и да се предложат решения.

Да се направи преглед на ефективността на политиката за управление на движимата собственост и недвижимите имоти на Министерството на отбраната, с фокус върху освобождаване от имотите с отпаднала необходимост и ненужните имуществва.

Да се направи преглед на ефективността от дейността на търговските дружества с принципал министъра на отбраната и структурите на пряко подчинение.

Критерии за постигане на необходимите способности да бъде покриване на изискванията на НАТО, определени в пакета Цели на способностите.

Развитието на отбранителните способности за изпълнението на мисиите и задачите на въоръжените сили да гарантира тяхната военна ефективност чрез:

- Подготовка;
- Развързване;
- Използване;
- Поддръжка;
- Защита;
- Командване и управление;
- Информация.

3.6. Национално ниво на амбиция

Нивото на амбиция да се прегледа в съответствие с:

- Средата на сигурност;
- Ресурсите за отбрана (финансови, човешки, материални, времеви и информационни);
- Повишените изисквания към способностите;
- Поетите ангажименти на страната в рамките на колективната отбрана на НАТО и ОПСО на ЕС;
- Изпълнението на ангажиментите по Плана за действие за готовност на НАТО и пакета Цели за способности на НАТО;

- Допълнително възлаганите задачи по мисия „Принос към националната сигурност в мирно време“.

3.7. Ресурси

Цялостният процес на прегледа на отбраната да се базира на предвижданото устойчиво нарастване на средствата за отбрана, съгласно Националния план за повишаване на разходите за отбрана на 2 % от БВП до 2024 г. След 2024 г. разходите за отбрана се предвижда да бъдат не по-малко от 2% от БВП.

Най-малко 20% от разходите за отбрана да се планират за придобиване на ново и оперативно съвместимо въоръжение и бойна техника.

Да бъдат осигурени необходимите средства за поетапно попълване на вакантните места във въоръжените сили и за поетапното нарастване на заплащането на труда на хората в отбраната.

Да се отчита необходимостта от нарастване на относителният дял в разходите за отбрана на разходите за текуща издръжка, с фокус върху бойната подготовка и съвместните съюзни учения и тренировки.

* * *